

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2022. № 7.

DOI: 10.32702/2307-2105.2022.7.22

УДК: 330.354:004(477)

*А. В. Лапін,
к. е. н., доцент кафедри комп'ютерних технологій і моделювання систем,
Поліський національний університет
ORCID ID: 0000-0002-3492-1954
І. О. Грінчук,
старший викладач кафедри комп'ютерних технологій і моделювання систем,
Поліський національний університет
ORCID ID: 0000-0002-4508-3511
Д. О. Оленюк,
асистент кафедри комп'ютерних технологій і моделювання систем,
Поліський національний університет
ORCID ID: 0000-0002-9641-3795*

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*A. Lapin,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Computer Technology and Systems Modeling, Polissia National University
I. Hrinchuk,
Senior Lecturer of the Department of Computer Technologies and Systems Modeling, Polissia National University
D. Oleniuk,
Assistant of the Department of Computer Technologies and Systems Modeling, Polissia National University*

THE DIGITALISATION OF THE ECONOMY IN UKRAINE: CURRENT STATE AND PROSPECTS

У статті досліджено різноманітні підходи до розуміння категорії «діджиталізація» у вітчизняній та зарубіжній літературі. За результатами проведеного аналізу зазначених підходів запропоновано авторське визначення поняття «діджиталізація», під яким слід розуміти процес переведення економічної діяльності у новий формат, що полягає у використанні цифрових технологій та сприяє оптимізації процесів ведення бізнесу, підвищення доходу від провадження підприємницької діяльності та удосконалює систему комунікації зі споживачами.

Визначено та систематизовано складові елементи діджиталізації, її позитивні та негативні риси. Проаналізовано особливості діджиталізації в окремих сферах економіки, зокрема, банківському секторі, на фінансовому ринку, виробництві, сфера зростання продуктивності та популяризації «цифрових підприємств», а також окремих сферах провадження бізнесу.

Проведено аналіз даних дослідження ключових показників інформатизації та цифровізації міжнародної організації Portulans Institute, що дає змогу зробити висновки щодо місця України в світовому рейтингу технологічного потенціалу країн світу та можливостей їх розвитку у сфері високих технологій та цифрової економіки.

Окреслено позитивні наслідки діджиталізації економіки в Україні, акцентуючи окрему увагу на її використання в якості інструмента для детінізації економічної галузі, розвитку персоналу, а також підвищення рівня конкурентоздатності вітчизняних підприємств.

At the present-day stage of the society development the entities of the Ukrainian economy feel an urgent need for introducing digital technologies into the processes of their activities. The economy digitization proves a topical direction that expands both the information space and the innovative development of enterprises. The research is aimed at analyzing and investigating the main directions and ways of digitization, as well as at introducing modern information technologies into the state economy.

The paper presents the investigation into various approaches to understanding the category of digitization in domestic and foreign references. On the basis of analyzing the above approaches, the author suggests his own definition of the digitization concept. The author maintains that it is the process of transferring the economic activities to a new format which lies in applying digital technologies, thus contributing to the optimization of business, the increase of income from business activities, as well as to improving the system of communication with consumers.

The paper analyzes and systematizes the components of digitization, it's positive and negative characteristics. The paper also analyzes the peculiarities of digitization in such spheres of the economy as the banking sector, the financial market, as well as in separate spheres of business.

The author investigates the research data related to the key indices of informatization and digitization of Portulans Institute which makes it possible to make conclusions as to the position of Ukraine in the world rating of technological potentials of the world countries, as well as to the possibilities of their development in the sphere of high technologies and digital economy. The emphasis is laid on the necessity of our country's integration into the world community.

The paper also outlines the positive and negative aftereffects of the economy digitization in Ukraine, laying special emphasis on applying it as an instrument of deshading the economic sphere, developing personnel and enhancing the level of competitiveness of domestic enterprises. Special attention is paid to the promising strategies in the development of digital systems of European countries and to the necessity of joining our country in such programs.

Ключові слова: *діджиталізація, економічний сектор, інформаційно-комунікаційні технології, інформатизація, цифрова економіка.*

Keywords: *digitalization, economic sector, information and communication technologies, informatization, digital economy.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства вимагає суттєвого коригування процесу діяльності суб'єктів економіки та господарювання, звичного способу життя населення та вимагає запровадження нових інформаційних технологій. Саме це виступає в якості ключового чинника для змін економічних процесів та їх подальшого трансформування. У мінливому економічному, соціальному та політичному середовищі, цифровий розвиток та підтримка цифрової трансформації економіки набувають надзвичайного значення. Ініціатива ООН щодо сталого розвитку до 2030 року передбачає трансформацію процесів формування політичних відносин та формування нових моделей управління на основі діджиталізації.

Особливо гостро дане питання постало внаслідок поширення пандемії коронавірусної хвороби SARS-CoV-2, оскільки спостерігалось обмеження можливості населення для пересування та реального спілкування, придбання продукції у магазинах чи торгових центрах, що у подальшому позитивно вплинуло на процес діджиталізації. У зв'язку із виникненням певною мірою Інтернет-залежності, необхідності придбання продукції, замовлення робіт чи послуг в режимі онлайн, у суб'єктів української економіки сформувалася потреба для запровадження діджитал-технологій до процесів діяльності, у тому числі й використовуючи позитивний досвід провідних компаній, транснаціональних корпорацій та інших успішних проєктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремими аспектами дослідження питання діджиталізації економіки займалась велика кількість вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, дослідженню загальних понять діджиталізації економічної сфери присвячено праці таких учених як: О. Грибіненко [3], С. Коробка [9], Ж.-П. де Клерк [18], Г. Жосан [7] та інших. Питання діджиталізації окремих секторів економіки досліджувалося у працях І. Андрушківа і Л. Надієвець [1], А. Гуренко та О. Гашутіної [4], В. Ляшенко й О. Вишневського [11], С. Король та Є. Польовика [10], О. Миколюка і В. Бобровника [12], Л. Ремньової й Т. Забаштанської [13], О. Щурко та І. Зозолук [16] та інших. Через призму забезпечення конкурентоздатності окремих суб'єктів економіки діджиталізація вивчалася у наукових дослідженнях Д. Семилітко

[14], М. Устенко та А. Руських [15], В. Варги [2]. Світовий досвід діджиталізації економіки вивчався у працях М. Дибби й Ю. Гернеги [5]. До того ж, в якості дієвого механізму детінізації економіки діджиталізація розглядається з точки зору М. Кіржецької та Ю. Кіржецького [8].

Мета дослідження полягає у проведенні аналізу та виявленні основних напрямів і шляхів діджиталізації й запровадження сучасних інформаційних технологій в вітчизняну економіку.

Виклад основного матеріалу дослідження. За своєю сутністю процес діджиталізації являє собою переформатування аналогових даних у цифровий формат. Не зважаючи на це, на сьогоднішній день за допомогою використання категорії «діджиталізація» прийнято окреслювати більш широкий спектр явищ, зокрема, «цифрову революцію» в економічній сфері [6].

У науковій літературі представлено велику кількість підходів до розуміння категорії «діджиталізація». Так, у відповідності до позиції О. Грибіненко, під досліджуваним поняттям слід розуміти певні трансформаційні процеси, використання цифрових технологій з питань оптимізації та автоматизації бізнесу, підвищення рівня продуктивності і зростання якості комунікації зі споживачами [3, с. 35]. У свою чергу, А. Гуренко й О. Гашутіна розглядають діджиталізацію в якості процесу використання цифрових технологій з метою підвищення якості обслуговування клієнтів [4].

В якості процесу створення спеціалізованої системи збирання, збереження та аналізу інформації, оптимізації її пошуку, у тому числі й використовуючи мережу Інтернет, обробки великого обсягу даних, використання штучного інтелекту та онлайн-сервісів у процесі провадження виробничої діяльності розглядають діджиталізацію С. Король та Є. Польовик [10]. Д. Семилітко зазначає, що під досліджуваною категорією потрібно розглядати «перехід організації до нових способів мислення й роботи на базі використання соціальних, мобільних та інших цифрових технологій; зміну стилю управління, систем заохочення і прийняття нових бізнес-моделей» [14].

В контексті досліджуваного питання доцільно звернути увагу й на позиції зарубіжних науковців стосовно розуміння поняття «діджиталізація». Так, Ж.-П. де Клерк зауважує, що діджиталізацією є формування цифрових версій аналогових чи фізичних об'єктів, наприклад, документів у паперовому вигляді, відео- чи фото, звукозаписів тощо. При цьому автором зазначено, що такі версії знаходять своє вираження у бітах, які є мінімально адресованою одиницею інформації в мережах та їх окремих складових елементах [18].

Узагальнюючи усі вищевказані наукові підходи до розуміння категорії «діджиталізація», можна зробити висновок, що під даним поняттям учені розуміють процес практичного застосування, трансформації у цифровий формат, збирання та зберігання, аналізу певних відомостей, що використовуються у різних сферах економіки. Тому, пропонуємо розглядати діджиталізацію в якості процесу переведення економічної діяльності у новий формат, що полягає у використанні цифрових технологій та сприяє оптимізації процесів ведення бізнесу, підвищення доходу від провадження підприємницької діяльності та удосконалює систему комунікації зі споживачами.

Діджиталізація визнається базовою основою, на якій ґрунтується Четверта промислова революція, для якої є характерним взаємозв'язок з «on-demand есоному», що полягає не лише у реалізації товарів чи послуг, але й в отримання до них безперебійного доступу. Тобто, фактичне оформлення замовлення на певний товар чи послугу здійснюється онлайн, а його фактичне виконання може провадитися як онлайн, так і офлайн.

У контексті даного питання доцільно акцентувати увагу на ключові елементи діджиталізації економіки (рис. 1). Суб'єктами діджиталізації виступають держава, підприємства (установи, організації), фізичні особи-підприємці та фізичні особи. Об'єктом є діяльність, якою вони займаються, а саме: сільськогосподарське виробництво, промисловість, торгівля, фінансова діяльність тощо. Реалізація цифрової трансформації відбувається шляхом використання ряду інструментів, які виконують

забезпечувальну функцію для управлінських механізмів. Електронний бізнес обумовлює цифровізацію виробництва, а електронна комерція, погоджуючи інтереси продавця і покупця, призводить до цифровізації обміну та розподілу [11 , с. 8].

Додатково слід звернути увагу на те, що у науковій літературі виділяють цілу низку позитивних та негативних характеристик діджиталізації. Так, до переваг досліджуваного процесу віднесено: високий рівень конкурентоздатності; зниження рівня витрат часу на обробку інформації; економія коштів; зростання лояльності споживачів; підвищення позитивних якостей іміджу компанії. Натомість, до недоліків діджиталізації належать наступні: потреба залучення спеціалістів із високим рівнем кваліфікації в окремих сферах економіки; у випадку використання діджитал-технологій некваліфіковані фахівці можуть зашкодити іміджу компанії; відсутність стабільності існуючих переваг [9, с. 91].

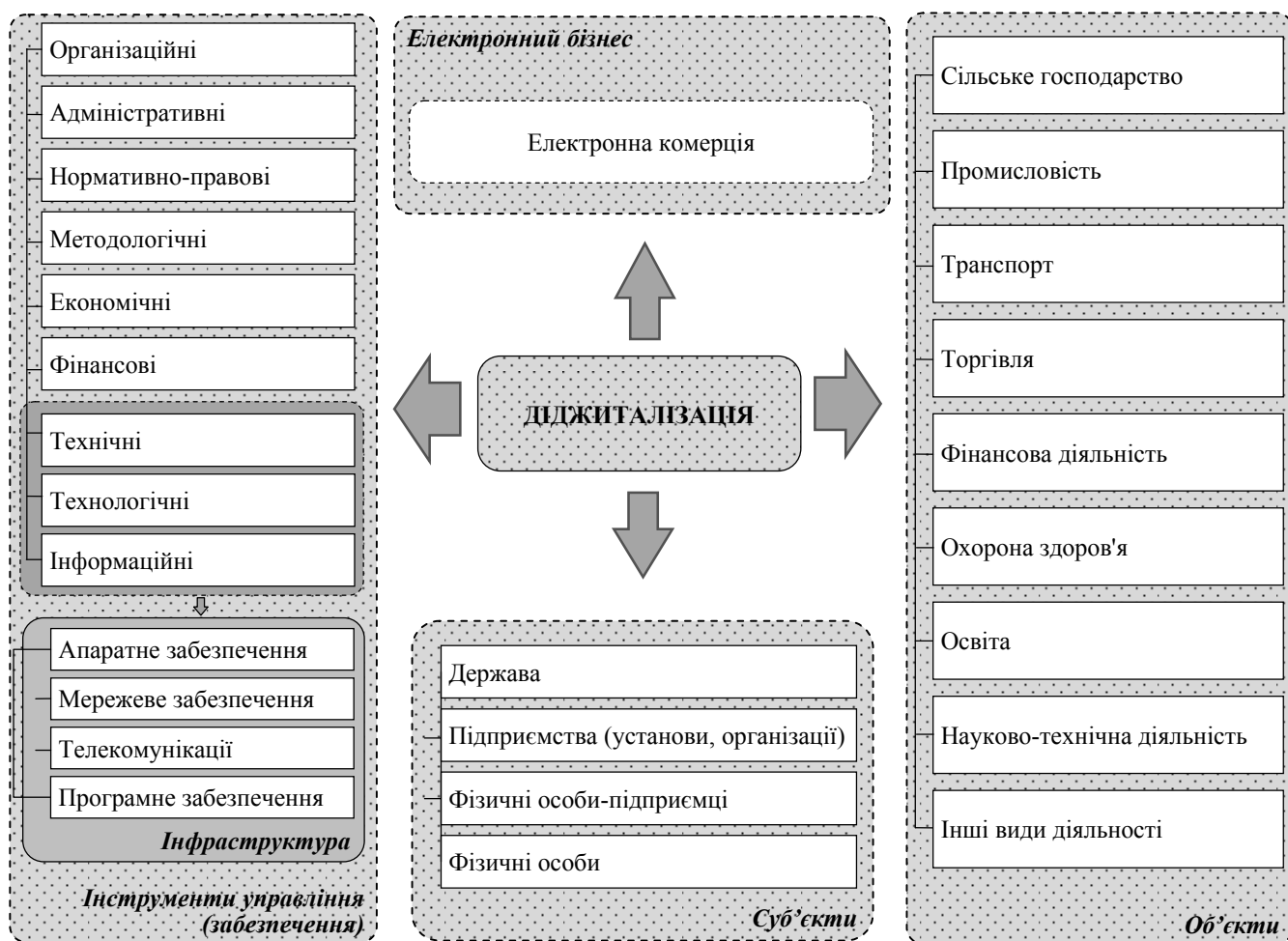

Рис. 1. Складові елементи діджиталізації економіки

Джерело: Систематизовано авторами на основі [11, с. 8; 12, с. 144].

Наразі, діджиталізація є притаманною для більшості сфер української економіки. По-перше, банківської сфери. Для цього напрямку є характерним цифрова трансформація різноманітних банківських операцій, тобто їх автоматизація, внаслідок чого не потребується залучення персоналу. До того ж, досить популярною визнається технологія «Blockchain», що зменшує шахрайські ризики та використовується у процесі проведення банківських платежів, управління банківськими продуктами тощо.

По-друге, діджиталізація фінансових ринків сприяє повноцінній адаптації споживачів до цифровізації сучасного суспільства. Саме діджиталізація нових економічних можливостей забезпечує перенесенню капіталу до соціальних мереж та сайтів. До того ж, на сьогоднішній день існує нагальна потреба у залученні

висококваліфікованих ІТ-спеціалістів, що забезпечить оптимізацію бізнес-процесів, зокрема, фінансових та бухгалтерських розрахунків, що не лише забезпечує підвищення ефективності ведення господарських операцій, але й одержання додаткового прибутку.

По-третє, діджиталізація окремих ринків. За прогнозами експертів, зростання рівня впровадження цифрових технологій до процесів ведення підприємницької діяльності сприятиме підвищенню обсягу використання послуг професіоналів майже на 20 % до 2025 року. До того ж, такі процеси активізують підвищення попиту на напрями підготовки спеціалістів ІТ-сфери, що реально здатні адаптуватися до нових вимог та технологій [7, с. 48].

По-четверте, діджиталізація виробництва, яка сприятиме швидкому та гнучкому реагуванню на зміну ринку та вимог споживачів. З метою оптимізації виробництва на підприємствах можуть впроваджуватися мережеві автоматизовані машини й сучасні інформаційно-комунікаційні технології, проводиться моніторинг виробничої системи, а також інші інноваційні концепції.

По-п'яте, діджиталізація сфери підвищення продуктивності та популяризація «цифрових підприємств». Використання оцифрованих даних забезпечує зниження витрат, зростання прибутків та активізацію темпів економічного розвитку й економічної сфери у цілому. Після запровадження у свою діяльність цифрових технологій, суб'єкт господарювання отримує можливість для просування власного продукту з одночасним витрачанням меншого обсягу зусиль, подолання існуючих бар'єрів та входження до нових сегментів ринку.

По-шосте, діджиталізація бізнесу. Якщо у минулому для відкриття власного бізнесу існувала потреба у наявності певного приміщення, обладнання чи персоналу, то наразі, є достатнім безперебійний доступ до мережі Інтернет та, за потреби, залучення віддалених працівників чи отримання послуг від фахівців на умовах аутсорсингу [7, с. 48-49].

Окремо слід звернути увагу на той факт, що найбільш характерною діджиталізація є для тих сфер економіки, в яких має місце взаємодія зі споживачем. В якості достатньо яскравого прикладу запровадження діджитал-технологій можливо привести банківський сектор, наприклад, використання інтернет-банкінгу Приватбанком, Райффайзен банком, а особливо Монобанком, який взагалі є інтернет-банком та не має власних відділень обслуговування клієнтів. М. Устенко та А. Руських, з цього приводу зазначають, що поширення масштабів використання мережі Інтернет та зміна потреб кінцевих споживачів, стимулювали трансформування звичної реальної компанії до технологічної, внаслідок чого бізнес потребує запровадження нових інструментів пошуку управлінських механізмів, основою яких виступає саме Digital-стратегія [15, с. 184].

Діджиталізація більшості економічних процесів, а особливо у сфері обслуговування клієнтів та задоволення потреб споживачів сприятиме досягненню наступних позитивних результатів. По-перше, забезпечення гнучкості ІТ-інфраструктури, внаслідок чого значно знижується ризиковість.

По-друге, оновлення підходів до створення проєктів та практичного використання сховищ даних. По-третє, розширення аналітичних можливостей для обробки великих обсягів інформації. Тобто, суб'єкт економіки матиме реальну можливість для автоматизованої обробки і аналізу поведінкових характеристик споживачів виключно шляхом використання Інтернет-ресурсів, що виступатиме в якості основи для ухвалення подальших рішень та створення нової продукції. Зокрема, існує можливість у використанні штучного інтелекту, який самостійно аналізує профілі споживачів та формує персональні пропозиції для потенційних клієнтів.

По-четверте, забезпечення безпеки особистої інформації та захист інтересів клієнтів. Фактично, це забезпечується шляхом верифікації профілів користувачів на різноманітних онлайн-платформах. Достатньо яскравим прикладом визнається BankID, яка була розроблена з метою підтвердження особи клієнта, як правило у сфері надання банківських й фінансових послуг та недопущення шахрайських дій [1].

Діджиталізація економічної галузі може відігравати роль ефективного інструмента детінізації бізнесу. Зокрема, це віднайшло свій прояв у забезпеченні взаємодії між бізнесом та державним сектором, у процесі якої має місце використання цифрових платіжних інструментів з метою підвищення ефективності та прозорості державних і приватних операцій. До основного інструментарію детінізації економіки із використанням діджитал-технологій віднесено наступні: технології блокчейн; можливість реєстрації бізнесу в режимі онлайн; електронні процедури декларування доходів, розрахунку податків та інших обов'язкових платежів; використання обов'язкового режиму електронного податкового адміністрування; оплата праці шляхом використання електронних технологій тощо [8, с. 67; 11, с. 43].

Особливої актуальності питання діджиталізації економіки набуло у зв'язку із поширенням пандемії коронавірусу. Зазначене явище торкнулося й системи навчання і розвитку кадрового потенціалу підприємств, що знайшло свій прояв у розробці концепції «Long Life Learning». У рамках даної концепції передбачено запровадження моделі постійного професійного навчання протягом усього періоду провадження трудової діяльності, враховуючи нові глобальні виклики VUCA в епоху цифрової трансформації. Тому, саме сфера навчання і розвитку персоналу компаній визнається однією із ключових серед HR-функцій, постаючи поряд із необхідністю запровадження цифрових процесів та HR-аналітикою [13, с. 49].

Окрім цього, діджиталізація може розглядатися в якості ефективного механізму підвищення конкурентоздатності окремих суб'єктів економіки. Так, останніми може створюватися окрема стратегія, у якій детально описується процедура запровадження і використання інноваційних технологій, науково-технічних новинок, використання інтелектуального капіталу, а також інших цифрових інновацій. Все це сприятиме прискоренню і полегшенню обробки, аналізу та подальшого використання великого обсягу інформації, ефективній взаємодії між окремими підрозділами в межах єдиної компанії, з контрагентами та потенційними і реальними споживачами (рис. 2).

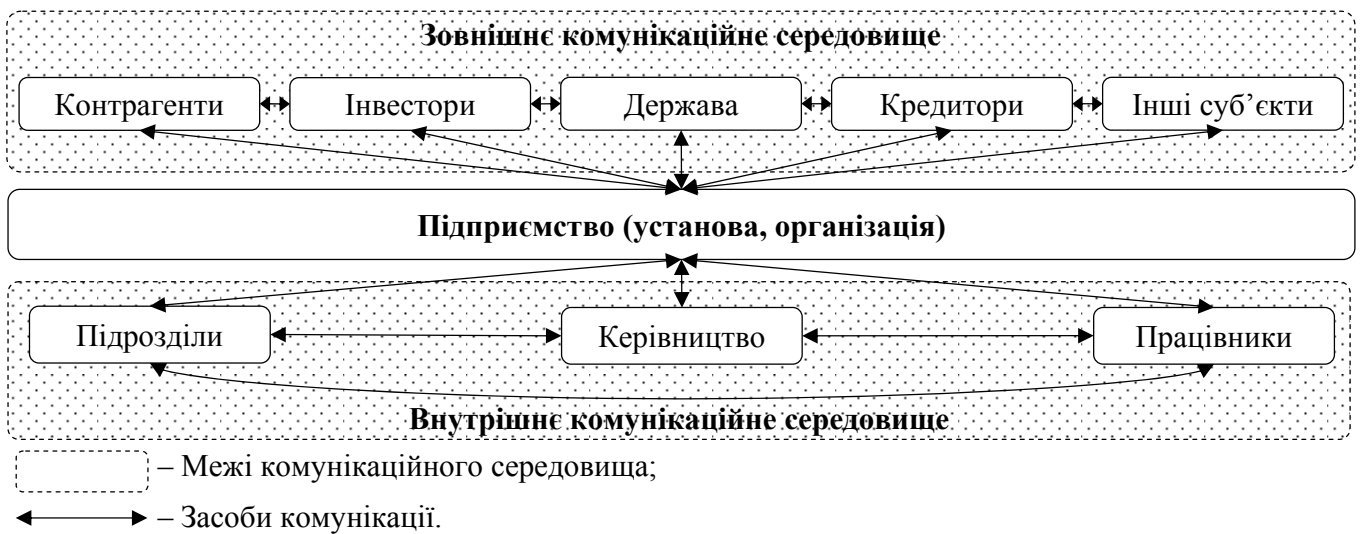

Рис. 2. Комунікаційні зв'язки між підприємством та його стейкхолдерами

Джерело: власні дослідження.

Як зазначає В. Варга [2], діджиталізація в рамках окремих суб'єктів економіки може сприяти досягненню наступних цілей:

- підвищення рентабельності товарів (робіт, послуг) з одночасним зростанням якості обслуговування;
- підвищення рівня взаємодії зі споживачами та потенційними клієнтами;
- підвищення показників позитивного іміджу компанії, яка сприятиме пришвидшенню зворотного зв'язку з клієнтами;
- зниження вартості товарів за рахунок автоматизованого здійснення процесів та їх оцифрування.

Додатково автором акцентовано увагу на трансформаційних процесах у діяльності суб'єктів економіки, які знаходять свій прояв у наступному:

- зміні умов та забезпечення зручної реалізації власного продукту;
- проведення розрахунків в електронній формі;
- придбання товарів з будь-якої частини світу, у будь-який час;
- можливість розробки і подальшого використання споживачами спеціальних мобільних застосунків [2].

Не зважаючи на усі вище перелічені позитивні характеристики процесу діджиталізації економіки, існують й окремі проблемні питання у зазначеній сфері. Зокрема, такі проблеми безпосередньо стосуються питань державного регулювання, у тому числі й фактичного оподаткування одержаних прибутків, та пов'язані саме із поширенням високорентабельних цифрових технологій провадження економічної діяльності у віддаленому форматі. З метою уникнення таких проблем фахівцями ОЕСР було запропоновано наступні заходи: проведення аналізу бази користувачів окремих онлайн-платформ в межах конкретної держави, проведення банківських платежів у межах держави, аналіз відвідуваності та активності користувачів на веб-порталах компанії, обсяги проведених маркетингових та інших заходів, що провадяться у режимі онлайн [16].

Діджиталізація економіки на сьогоднішній день є актуальною не лише в Україні, але й на міжнародному рівні. З метою розрахунку ключових показників інформатизації та цифровізації економіки у світі сформовано цілу низку різноманітних рейтингів, серед яких можна виокремити наступні:

- 1) *Networked Readiness Index* (показники розвитку інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ));
- 2) *Global Innovation Index* (показники результативності запровадження інноваційних технологій);
- 3) *ICT Development Index* (показники результативності запровадження ІКТ);
- 4) *Global Competitiveness Index* (показники конкурентоздатності національної економічної системи).

Одним з головних показників рівня розвитку ІКТ та мережевої економіки є індекс мережевої готовності (*Networked Readiness Index – NRI*). Індекс розроблено у 2002 році і раніше оголошувався всесвітнім економічним форумом (*World Economic Forum*) та міжнародною школою бізнесу *INSEAD* у рамках щорічної серії доповідей щодо розвитку глобального інформаційного суспільства. У 2019 р. *NRI* був ґрунтовно доопрацьований і переданий у ведення некомерційної організації Інститут Портуланс

(*Portulans Institute*), який проводить дослідження у партнерстві зі Світовим альянсом інформаційних технологій та послуг (*World Information Technology and Services Alliance*). Нині, NRI вважається одним із найважливіших показників інноваційного та технологічного потенціалу країн та можливостей їх розвитку у сфері високих технологій та цифрової економіки. Індекс також використовується як засіб аналізу для побудови порівняльних рейтингів, що відображають рівень розвитку інформаційного суспільства в різних державах та розраховується як середня значення оцінок за всіма пунктами. Індекс мережевої готовності для України відображено в табл. 1.

Таблиця 1. Networked Readiness Index – 2021 для України

Індекс мережевої готовності	Місце в рейтингу*	Оцінка
А. Технології	50	49,20
1-й підрівень: доступ	60	67,15
2-й підрівень: зміст	42	45,53
3-й підрівень: технології майбутнього	57	34,92
Б. Населення	48	54,29
1-й підрівень: фізичні особи	17	74,62
2-й підрівень: підприємства	50	46,44
3-й підрівень: уряди	71	41,80
С. Управління	57	58,93
1-й підрівень: довіра	55	49,57
2-й підрівень: регулювання	61	65,02
3-й підрівень: інклюзія	65	62,19
Д. Вплив	47	60,40
1-й підрівень: економіка	42	46,73
2-й підрівень: якість життя	57	69,01
3-й підрівень: цілі сталого розвитку	53	65,45
Середня оцінка	53	55,70

* До рейтингу у 2021 р. увійшло 130 країн.

Джерело: Розраховано авторами за даними [19].

Більшість науковців виходять із твердження, згідно з яким існує тісний зв'язок між розвитком ІКТ та економічним благополуччям, оскільки ІКТ відіграють сьогодні провідну роль у розвитку інновацій, підвищенні продуктивності та конкурентоспроможності, диверсифікують економіку та стимулюють ділову активність, тим самим сприяючи підвищенню рівня життя людей. Отже, порівняння узагальнюючого показника NRI ведучих країн світу та України відображено на рис. 3.

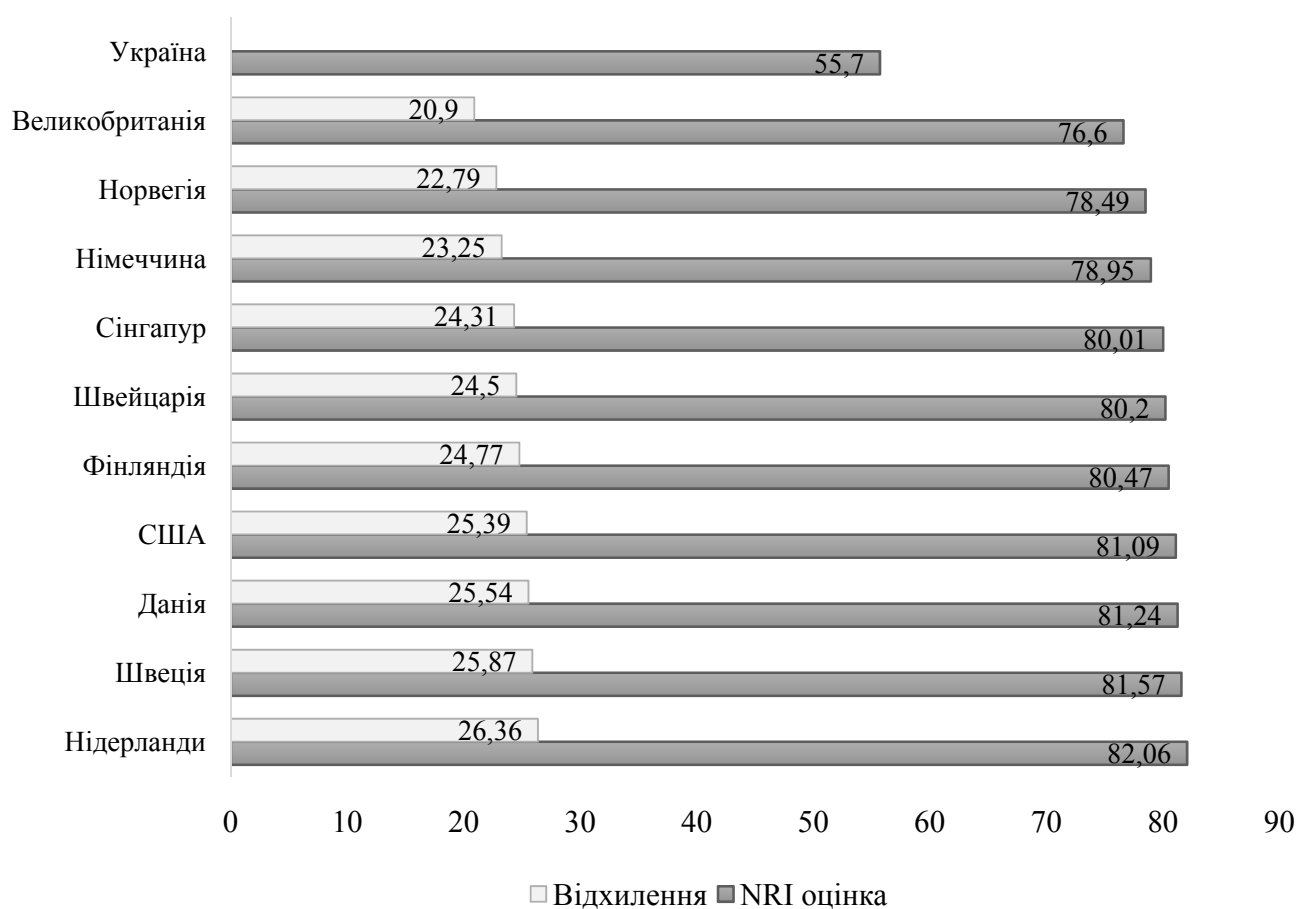

Рис. 3. Порівняння NRI-2021 України з країнами-лідерами

Джерело: Побудовано авторами за даними [19].

Індекс NRI є узагальнюючим показником, який включає в себе достатньо велику кількість індикаторів стану ІКТ країни, серед яких – мобільні тарифи та ціни на телефони; доступ домогосподарств до широкосмугового інтернету, доступ до інтернету в школах та інших закладах освіти; розробка мобільних додатків;

впровадження нових технологій та інвестиції в них; кібербезпека; адаптованість законодавчої бази до нових технологій; високотехнологічне виробництво тощо.

Оскільки вплив ІКТ зростає з кожним роком, а особливо на сферу розвитку конкуренції в бізнесі, питання діджиталізації викликає увагу й спеціалістів окремих приватних компаній. В якості прикладу варто звернути увагу на розробку спеціалістів компанії «Huawei» глобального індексу мережевої взаємодії, за допомогою якого здійснюється розрахунок конкурентоздатності, рівня запровадження інноваційних та продуктивних інформаційних технологій у процесі провадження діяльності суб'єктами економіки держав [5, с. 52-53].

До того ж, існує потреба у долученні до європейських програм діджиталізації та цифрової трансформації бізнесу. На увагу заслуговує прагнення європейських країн до підвищення рівня використання послуг хмарних розрахунків національними компаніями; зростання рівня цифрової інтенсивності малого та середнього бізнесу з показниками залучення до процесів діджиталізації 90 % зазначених суб'єктів економіки; зростання приватних компаній, які досягають капіталізації в 1 млрд. дол. США та вище у два рази. Зазначені перспективні напрямки розвитку віднайшли своє відображення у положеннях «2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade» [17].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, можна зробити висновок, що діджиталізацією у сфері економіки є процес переведення економічної діяльності у новий формат, що полягає у використанні цифрових технологій та сприяє оптимізації процесів ведення бізнесу, підвищення доходу від провадження підприємницької діяльності та удосконалює систему комунікації зі споживачами. Процес діджиталізації економічної галузі може розглядатися в якості ефективного тренду розвитку держави виключно у випадку, коли цифровий розвиток буде додатково поширюватися й на інші сфери життя суспільства, а також при можливості реального використання її результатів. Тобто, кінцеві результати діджиталізації економіки повинні бути одночасно доступними й для кінцевих споживачів, які мають

навички роботи з новітніми цифровими технологіями. Підвищення рівня цифрової економіки одночасно означає відкриття нових можливостей для бізнесу і громадян, оскільки збережена цифрова інформація може використовуватися не лише у економічній діяльності, але й в інших сферах суспільного життя. Окрім цього, діджиталізація сприятиме підвищенню якості продукції, наданню послуг та виконання робіт, одночасно знижуючи рівень витрат суб'єкта економіки. Доцільно враховувати той факт, що за даними NRI-2021 (рис. 3) європейські країни є більш розвинутими у сфері цифрових технологій, у зв'язку із чим мають змогу ставити перед собою достатньо високі показники бажаного рівня діджиталізації економічного сектору. Не зважаючи на це, Україна все ж таки має приймати до уваги такі стратегічні цілі та враховувати їх при підтримці запровадження інформаційних технологій у сфері національної економіки.

Література

1. Андрушків І. П., Надієвець Л. М. Діджиталізація в банківському секторі: світовий та вітчизняний досвід. *Проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 195-200. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-4_0-pages-195_200.pdf. (дата звернення: 20.06.2022).
2. Варга В. П. Діджиталізація як один із чинників конкурентоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/156.pdf. (дата звернення: 12.06.2022).
3. Грибіненко О. Діджиталізація економіки в новій парадигмі цифрової трансформації *Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки»*. 2018. № 16. С. 35–37. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3523/3197. (дата звернення: 22.06.2022).
4. Гуренко А., Гашутіна О. Напрями розвитку систем управління в умовах діджиталізації бізнесу в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 739-745.

5. Диба М. І., Гернего Ю. О. Діджиталізація економіки: світовий досвід та можливості розвитку в Україні. *Фінанси України*. 2018. № 7. С. 50-63.
6. Діджиталізація. *DW. DW.COM*. URL: <https://www.dw.com/uk/діджиталізація/t-47168398>. (дата звернення: 28.06.2022).
7. Жосан Г. Стан розвитку діджиталізації в Україні. *Економічний аналіз*. 2020. Т. 30. № 1. Ч. 2. С. 44–52.
8. Кіржецька М., Кіржецький Ю. Діджиталізація економічних процесів як напрям детінізації економіки України. *Галицький економічний вісник*. 2020. Т. 62. № 1. С. 64-70.
9. Коробка С. В. Діджиталізація підприємницької діяльності. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2021. № 100. С. 88-96.
10. Король С. Я., Польовик Є В. Діджиталізація економіки як фактор професійного розвитку. *Modern Economics*. 2019. № 18. С. 67-73. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/digitization-of-the-economy-as/>. (дата звернення: 02.07.2022).
11. Ляшенко В. І., Вишневський О. С. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія. НАН України, Інститут економіки промисловості. Київ, 2018. 252 с.
12. Миколук О. А., Бобровник В. М. Управління підприємством в умовах діджиталізації економіки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 4. С. 142-146.
13. Ремньова Л., Забаштанська Т. Концептуальні засади навчання персоналу в умовах діджитал-трансформації бізнесу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 4. С. 45-53.
14. Семилітко Д. Діджиталізація в дії: як цифрова трансформація бізнесу впливає на успіх компанії. *Аудитор України*. 2019. № 5. С. 76-79.

15. Устенко М. О., Руських А. О. Діджиталізація: основа конкурентоспроможності підприємства в реаліях цифрової економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 68. С. 181-192.
16. Щурко О., Зозулюк І. Діджиталізація економіки: виклики для оподаткування. Погляд BEPS. *KPMG*. URL: <https://home.kpmg/ua/uk/home/media/press-releases/2019/09/didzhytalizatsiya-ekonomiky-vyklyky-dlya-opodatkovannya-pohlyad-beps.html>. (дата звернення: 22.06.2022).
17. 2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-digital-compass-2030_en.pdf. (дата звернення: 20.06.2022).
18. Digitization, digitalization and digital transformation: the differences. *i-SCOOP*. URL: <https://www.i-scoop.eu/digital-transformation/digitization-digitalization-digital-transformation-disruption/> (дата звернення: 22.06.2022).
19. Network Readiness Index 2021. Benchmarking the Future of the Network Economy. *Portulans institute*. URL: <https://networkreadinessindex.org/> (дата звернення: 25.06.2022).

References

1. Andrushkiv, I. P. and Nadiyevets, L. M. (2018), “Digitalization in the Banking Sector: International and Domestic Practices”, *The problems of economy*, [Online], vol. 4, pp. 195–200, available at: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-4_0-pages-195_200.pdf (Accessed 20 June 2022).
2. Varga, V. (2020), “Digitalization as one of the factors of enterprise competitiveness”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 8, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/156.pdf (Accessed 12 June 2022).
3. Grybinenko, O. (2018), “Digitalization of the economy in a new paradigm of digital transformation”, *Mizhnarodni vidnosyny, Seriya “Ekonomichni nauky”*, [Online], vol. 16, pp.

35-37, available at: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3523/3197 (Accessed 22 June 2022).

4. Gurenko, A. V. and Gaschutina, O. E. (2018), “The directions of the management systems development in the conditions of the digitalization of business in Ukraine”, *Ekonomika i suspilstvo*, vol. 19, pp. 739-745.

5. Dyba, M. I. and Gernego, Iu. O. (2018), “Digitalization of economy: international experience and possibilities of development in Ukraine”, *Finansy Ukrainy*, vol. 7, pp. 50-63.

6. DW.COM (2021), “Digitalization”, available at: <https://www.dw.com/uk/діджиталізація/t-47168398> (Accessed 28 June 2022).

7. Zhosan, H. (2020), “[Development of digitalization in Ukraine](#)”, *Ekonomichnyy analiz*, vol. 30, no. 1, part 2, pp. 44–52.

8. Kirzhetska, M. and Kirzhetsky, Yu. (2020), “Digitization of economic processes as the direction of Ukrainian economy unshadowing”, *Galician economic journal*, vol. 62, no 1, pp. 64-70.

9. Korobka, S. V. (2021), “Digitalization of entrepreneurial activity”, *Visnyk Kharkivskogo nacionalnogo universytetu*, vol. 100, pp. 88–96.

10. Korol, S. and Polovyk, Ye. (2019), “Digitization of the Economy as Professional Development Factor”, *Modern Economics*, vol. 18, pp. 67-73, available at: <https://modecon.mnau.edu.ua/digitization-of-the-economy-as/> (Accessed 2 July 2022).

11. Liashenko, V. I. and Vyshnevskiy, O. S. (2018), *Tsyfrova modernizatsiya ekonomiky Ukrayiny yak mozhlyvist' proryvnoho rozvytku. Monohrafiia* [Digital modernization of Ukrainian economy as an opportunity for breakthrough development. Monograph], NAN Ukrainy, Instytut ekonomiky promyslovosti, Kyiv, Ukraine.

12. Mykoliuk, O. A. and Bobrovnyk, V. M. (2021), “Enterprise management in the conditions of digitalization of the economy”, *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, vol. 4, pp. 142–146.

13. Remnova, L. and Zabashtanska, T. (2020), “Conceptual basics of staff training in the conditions of digital transformation”, *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, vol. 4, pp. 45–53.
14. Semilitko, D. (2019), “Digitalization in action: how the digital transformation of business affects the success of the company”, *Auditor Ukraini*, vol. 5, pp. 76–79.
15. Ustenko, M. O. and Ruskykh A. O. (2019), “Digitalization: the basis of enterprise competitiveness in the realities of the digital economy”, *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 68, pp. 181–192.
16. Shchurko, O. and Zozuliuk, I. (2019), “Digitalization of the economy: challenges for taxation. The BEPS view”, *KPMG*, available at: <https://home.kpmg/ua/uk/home/media/press-releases/2019/09/didzhytalizatsiya-ekonomiky-vyklyky-dlya-opodatkovannya-pohlyad-beps.html> (Accessed 22 June 2022).
17. European Commission (2021), “2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade”, available at: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-digital-compass-2030_en.pdf (Accessed 20 June 2022).
18. i-SCOOP (2017), “Digitization, digitalization and digital transformation: the differences”, available at: <https://www.i-scoop.eu/digital-transformation/digitization-digitalization-digital-transformation-disruption/> (Accessed 22 June 2022).
19. Portulans institute (2021), “Network Readiness Index 2021. Benchmarking the Future of the Network Economy”, available at: <https://networkreadinessindex.org/> (Accessed 25 June 2022).

Стаття надійшла до редакції 18.07.2022 р.